

GEVRAAGD ADVIES OUDERENBELEID

Gemeente Arnhem
T.a.v. college van Burgemeester en Wethouders
Postbus 9029
6800 EL Arnhem

cc. Naam beleidsmedewerker(s): Sjaan Markusse, Irina van Brakel
Naam wethouder: Marco van der Wel

Arnhem, 25 november 2024

Onderwerp: Gevraagd advies ouderenbeleid

Geacht college,

In dit advies zal de adviesraad Jeugd & Wmo (verder: de Adviesraad) na het geven van een korte schets van de situatie ingaan op aandachtspunten ten aanzien van beleid en uitvoering die hij ziet naar aanleiding van het ouderenbeleid en de daaraan gekoppelde uitvoeringsagenda 2025-2026. Dit op basis van wat een en ander in zijn optiek betekent voor de inwoners van Arnhem in het algemeen en de kwetsbare inwoners in het bijzonder. De Adviesraad is in juni 2024 gevraagd om aan de voorkant mee te denken. Wij zien in de nota dat gegeven suggesties voor een belangrijk deel zijn meegenomen, waarvoor onze dank.

Situatieschets

In 2050 is een op de drie Arnhemmers ouder dan 55 jaar. Deze stijging leidt tot meer ouderen met complexe vraagstukken. Omdat er sprake is van een tekort aan zorgmedewerkers en onvoldoende financiële middelen moeten er keuzes worden gemaakt en wil de gemeente Arnhem een beweging maken van zorg naar preventie. Het beleidsplan 'Op eigen wijze oud(er) worden in Arnhem' biedt een meerjarenperspectief waarin antwoord wordt gegeven op de vraag: "hoe zorgen we dat Arnhemmers vitaal en op eigen wijze oud(er) kunnen worden in onze stad?".

Aandachtspunten en adviezen

Aandachtspunt 1: de ontwikkeling naar een integraal ouderenbeleid

De Adviesraad is verheugd met de aanzet die in het beleidsplan wordt gemaakt om specifiek aandacht te geven aan de vraagstukken van de inwoners die 55-plus zijn. Wethouder Roelofs geeft in zijn voorwoord aan dat het plan een eerste aanzet is voor integraal ouderenbeleid. In bijlage 1 wordt hiervoor een verbinding gemaakt met bestaand beleid en ontwikkelingen.

De Adviesraad ziet dat de verbinding met andere visiedocumenten is gemaakt, maar mist in het beleidsplan de inhoudelijke integrale samenhang met bestaand beleid en de ontwikkelingen voor de 55-plussers van Arnhem. Zo is het niet alle inwoners gegund om vitaal en op eigen wijze oud(er) te worden. Ook de vraagstukken die voor hen belangrijk zijn vragen om de juiste aandacht, waarbij soms maatwerk leveren een uitgangspunt moet zijn.

Het ouderenbeleid focust op (positieve) gezondheid en neemt voor een belangrijk deel de dimensies mee die bijdragen aan het beleven en ervaren van gezondheid. Voor het dagelijks functioneren van ouderen vormen eigen regie en zelfstandigheid belangrijke randvoorwaarden, maar juist deze komen regelmatig onder druk te staan.

Adviezen

- 1.1. De Adviesraad adviseert om de samenhang tussen de verschillende beleidsontwikkelingen m.b.t. de doelgroep 55-plus nadrukkelijk te adresseren. Met een programmatische aanpak, samenwerking tussen de verschillende beleidsterreinen en tussen de organisaties die zich met ouderen bezig houden, wordt de realisatie van de doelen van het ouderenbeleid versterkt.
- 1.2. Neem de doelgroep kwetsbare ouderen die zorg nodig hebben nadrukkelijk mee in de ontwikkeling van de Wijknetwerken Zorg en Welzijn, zodat behoud van eigen regie, zelfstandigheid en thuis wonen mogelijk blijft (zie ook aandachtspunt 4).
- 1.3. De Adviesraad adviseert om ook voldoende aandacht te besteden aan de dimensie dagelijks functioneren, zodat ouderen die hulp nodig hebben van professionele zorg geholpen worden bij hun algemeen dagelijkse levensbehoeften. Hiervoor is de samenwerking en onderling goede afstemming tussen zorgorganisaties van belang.

Aandachtspunt 2: diversiteit leeftijdsgroep 55-plus

De leeftijdsgroep 55-plus is zeer divers en bestaat uit inwoners in verschillende levensfasen die van vitaal tot zeer kwetsbaar zijn.

We constateren dat er wordt uitgegaan van de kracht van onze inwoners, die niet door iedereen zo wordt ervaren. Inwoners met mentale klachten komen helaas veelvuldig voor onder de 55+ doelgroep en zullen zich niet altijd herkennen in de optimistische toon van het plan. Tegelijkertijd kan een oudere inwoner ook in zijn of haar kracht staan zonder gebruik te maken van de door de gemeente geboden opties. Idealiter sluit het preventieve aanbod dus aan op de (individuele) gezondheid, om deze als gevolg daarvan te bekrachtigen.

Advies

- 2.1. De Adviesraad adviseert om bij de uitwerking van de uitvoeringsagenda 2025-2026 per doel stil te staan voor welke leeftijdsgroep de activiteit wordt vormgegeven en tevens mogelijke kwetsbaarheid van inwoners te betrekken. Wanneer de activiteit voor meerdere leeftijdsgroepen wordt uitgevoerd dan is segmentatie essentieel, zodat er wordt aangesloten op de behoefte en mogelijkheden van de doelgroepen. Het sportbedrijf Arnhem deelt bijvoorbeeld de 55-plussers naast leeftijd ook in op basis van fitheid en sociaaleconomische positie. In de Arnhemse Ketenaanpak Vitaal ouder

worden en Valpreventie wordt gesegmenteerd in twee hoofddoelgroepen en meerdere subdoelgroepen. Goede voorbeelden waarin ook de mogelijke kwetsbaarheid van inwoners wordt meegenomen.

Aandachtspunt 3: intergenerationeel ontmoeten

Het benutten van talenten, kennis en ervaring van zowel 55-plussers als de jonge generatie Arnhemmers maakt onderdeel uit van de planvorming. Verbinden van jong en oud ziet de Adviesraad als belangrijk en ook kansrijk.

Advies

- 3.1. Intergenerationele ontmoetingen kunnen worden gestimuleerd bij een aantal doelen van de uitvoeringsagenda. De Adviesraad ziet hiervoor kansen in de uitwerking van 'Kracht van de buurt'; 'Creëren van zorgzame buurten' en 'Digiwijzer'.

Aandachtspunt 4: netwerk welzijn, zorg en wonen

De gemeente Arnhem wil een actief netwerk vormen met welzijns-, zorg- en woonorganisaties om effectieve en innovatieve veranderingen door te voeren in de ouderensector. Tijdens de planvorming en bij de uitvoeringsagenda is en wordt samengewerkt met een aantal partners. Wij constateren dat dit niet alle betrokken partners zijn van de ouderensector. Het is ook de vraag of het nodig en wenselijk is om alle partners te betrekken. Er zijn al meerdere samenwerkingsnetwerken actief, waarbij gedacht kan worden aan de samenwerking rondom het Regioplan Centraal Gelderland of de Netwerksamenwerking Dementie Arnhem en Omstreken. Tevens worden netwerken opgebouwd in de pilotwijken Wijknetwerken Zorg en Welzijn.

In het gezondheidsplein zijn met name (huis)artsen, verpleegkundigen, het Sportbedrijf, (leefstijlcoaches) Rijnstad, Presikhaaf University, AM support en de wijkteams vertegenwoordigd. De Adviesraad vraagt zich af of het gezondheidsplein naast het gericht verwijzen naar sport, bewegen en welzijn ook een ontmoetingsplek is. We verwachten dat ook de GGZ, en ergo- en fysiotherapie een grote rol kunnen spelen in dit mooie en goede initiatief.

Advies

- 4.1 De Adviesraad adviseert om het opgebouwde netwerk 'Op eigen wijze oud(er) worden in Arnhem' te blijven faciliteren en de ondersteuning van dit netwerk te faciliteren t/m de borgingsfase van de uitvoeringsagenda. De facilitator van het netwerk een regiefunctie te geven en daarbij verantwoordelijk te maken om de integrale verbinding te blijven realiseren met andere netwerken en (beleid)ontwikkelingen. Naast de huidige partners voor beleid en uitvoering zijn ook andere samenwerkingspartners, zoals partners met kennis van psychische gezondheid, van cruciaal belang om effectieve en innovatieve veranderingen voor de Arnhemse 55-plussers te realiseren.
- 4.2 Geef heldere informatie aan de inwoners over de mogelijkheden van de gezondheidspleinen in Arnhem, waaronder of deze voorziening ook een ontmoetingsfunctie heeft.

- 4.3 De Adviesraad ziet kansen om de sociale basis te versterken in de pilotwijken waar een wijknetwerk Zorg en Welzijn wordt opgebouwd. Het verbinden van organisaties onderling en gebruik maken van beschikbare wijkvoorzieningen in het wijknetwerk biedt mogelijkheden om verbinding te maken met activiteiten die bijdragen aan het 'Op eigen wijze oud(er) worden in Arnhem'.

Aandachtspunt 5: in 2030 voldoende passende woningen

De ouderennota heeft een sterke samenhang met het huisvestingsplan Arnhemse 55-plussers gemeente Arnhem, dat een uitwerking is van de nota Wonen en Zorg. De Adviesraad heeft hiervan de heldere conceptversie van 17 september 2024 ontvangen. Dit plan bevat richtinggevend kaders op het gebied van wonen voor Arnhemse ouderen en heeft een reikwijdte van 2025-2030. Meerdere doelen in pijler drie 'Samen wonen, samen leven' van de nota raken het realiseren van de doelen in het huisvestingsplan. Om de huisvestingsdoelen te realiseren is de samenwerking met woningcorporaties, zorginstellingen en de particuliere markt nodig. De gemeente neemt daarbij een faciliterende en stimulerende rol op zich.

Adviezen

- 5.1. Voor het realiseren van de specifieke doelen in het ouderenbeleid m.b.t. de pijler 'Samen wonen, samen leven,' die samenhangen met het huisvestingsplan, adviseert de Adviesraad om nadrukkelijk samen te werken met de verantwoordelijke medewerkers van de gemeente Arnhem voor deze uitdagende opgave.
- 5.2. Nieuwe of bestaande wooncomplexen zo in te richten dat 55-plussers en bijvoorbeeld studenten en gezinnen met jonge kinderen samen in een wooncomplex kunnen samenleven.

Aandachtspunt 6: inwonersparticipatie

Het voorliggend ouderenbeleid is tot stand gekomen door intensieve participatie van inwoners en maatschappelijke partners. Onze complimenten voor dit interactieve proces. Door middel van gesprekken, focusgroepen en participatiebijeenkomsten is feedback opgehaald bij 55-plussers. Deze kwalitatieve metingen zijn waardevol en geven richting aan beleid en uitvoering. We constateren dat de ideeënmarkt een mondig, maar minder divers gezelschap bood, waardoor het aansluiten op de behoeften en verwachtingen van de meer kwetsbare en inwoners met een migratieachtergrond niet uit de verf kwam.

Advies

- 6.1 De Adviesraad adviseert om in de fase van de uitvoeringsagenda feedback en (nieuwe) behoeften breder op te halen en zo groepen/ervaringen die wellicht minder in beeld zijn te includeren. Een mogelijk idee om de inwoners met een migrantenachtergrond meer te betrekken, is het persoonlijk betrekken van sleutelfiguren van de betreffende groepen die ouderen kunnen activeren om actief deel te nemen en actief tot oplossingen te komen of hierin te stimuleren. Deze sleutelfiguren kunnen een maatje zijn of worden voor deze groep inwoners. De sleutelfiguren zijn aanvullend op de ambassadeurs uit de Marokkaanse, Turkse, Afghaanse en Aziatische gemeenschappen. We adviseren om het Team

Leefomgeving, met de vooruitgeschoven posten in de wijken, hierbij te betrekken. Zij hebben een uitgebreid netwerk van bewoners, professionals (van welzijnswerk tot wijkagent) en vrijwilligers opgebouwd in ieder gebied. Het team kent, door dicht bij de leefwereld van de bewoners te zijn, de specifieke problemen en kansen om sleutelfiguren te betrekken.

Wij gaan ervan uit dat u dit advies zult opnemen in het Raadsinformatiesysteem ten behoeve van de informatie-, commissie- en raadsvergaderingen en zien een reactie op dit advies door uw college met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Namens de Adviesraad jeugd & Wmo gemeente Arnhem,

Elvira Flaton
Voorzitter